**Hukuk Bölümü 2010/82 E. , 2010/164 K.**

- 2918 SAYILI KARAYOLLARI TRAFIK KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI YAPILAN ITIRAZIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI HK.

  - KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU (2918) Madde 47
  - KABAHATLER KANUNU (5326) Madde 27
  - KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU (2918) Madde 31

**"İçtihat Metni"**

Davacı : Z. Taşımacılık Hizmetleri İnşaat ve Ticaret Ltd. Şti

Vekili : Av. H.Ö. – Av. H.Ö.

Davalı : Maliye Bakanlığı

O L A Y : Davacı şirketin sahibi olduğu aracın sürücüsüne, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu 31/1-b maddesi hükmüne aykırılıktan dolayı 22.07.2009 tarih ve 817302 sayılı; Kanunun 47/1-a. maddesine aykırılıktan dolayı da aynı tarih ve 817301 sayılı Trafik İdari Para Cezası Karar Tutanakları ile 265,00 TL. ve 128,00 TL. bedelli para cezaları verilmiştir.

Davacı vekili, para cezalarının iptali istemiyle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

İZMİR 7. SULH CEZA MAHKEMESİ: 03.11.2009 gün ve D.İş:2009/181, K:2009/228 sayı ile; başvurunun 5326 sayılı Kabahatler Yasasının 27/1 maddesi gereğince mahkemelerine yapıldığı; başvurunun ön incelenmesinde, 19.12.2006 tarih ve 5560 sayılı yasa ile değişikliğe uğrayan 5326 sayılı Yasanın 3/a maddesine göre, Kabahatler Yasasının idari yaptırım kararına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağının belirlendiği, itirazcının 22/07/2009 tarihli 817302-817301 sayılı tutanakta 2918 sayılı yasanın 47/1-a ve 31/1-b maddesi gereğince ayrı ayrı 128 TL ve 268 TL idari para cezasının kesildiği, aynı tarihli 61244 nolu tutanak gereğince de aracın 34 EE 9784 plaka sayılı aracın trafikten menine karar verildiği, 5560 sayılı Kanunun 34. maddesinde, 5326 sayılı Kabahatler Yasasının 27/8. fıkrasına, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmesi halinde idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebi ile idari yargı merciinde görülür hükmü getirdiğinden, itirazcının hem aracının trafikten men edilmesine karar verildiği, hem de idari para cezasına ilişkin itirazlarının idari yargıda görülmesi gerektiği kanaatine varılarak 5326 sayılı yasanın 28/1- b maddesi gereği itiraz olunan idari yaptırım kararının Sulh Ceza Mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olmadığı sonucuna varıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İzmir 1. İdare Mahkemesi: 30.12.2009 gün ve E: 2009/1766, K: 2009/1864 sayı ile, iki ayrı trafik para cezasının iptalinin aynı dilekçe ile istendiği, dava konusu işlemlerin davanın kabul koşulları bakımından 2577 sayılı yasanın 14. maddesi uyarınca yapılacak incelemede farklılıklar bulunduğu, bu nedenle iki işlemin maddi ve hukuksal çerçevesinin aynı olmadığı görüldüğünden, aralarında maddi ve hukuki yönden bağlılık yada sebep–sonuç ilişkisi bulunmayan her bir işleme yönelik olarak ayrı ayrı dilekçelerle iki ayrı dava açılması gerekirken, aynı dilekçe ile dava açıldığı gerekçesiyle; 2577 sayılı Kanun'un 5. maddesi hükümlerine uygun bulunmayan dava dilekçesinin; aynı Kanunun 15. maddesinin 1/d bendi uyarınca bu kararın bildirim tarihinden itibaren 30 gün içinde belirtilen noksanlıklar tamamlanmak ve her bir ceza tutanağına yönelik olarak ayrı ayrı dilekçelerle yeniden dava açmakta serbest olmak üzere dilekçenin reddine karar vermiştir.

Davacı vekili dilekçesini yenileyerek, 2918 sayılı yasanın 47/1-a. maddesi uyarınca 128,00 TL trafik para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin 22.07.2009 gün 817301 sayılı ceza tutanağının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 1. İDARE MAHKEMESİ: 17.02.2010 gün E: 2010/191, K: 2010/169 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı yasa ile değişik 3. maddesinin (a) bendinde, diğer kanunlarda aksine kural bulunmaması durumunda bu kanunun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin kurallarının idari para cezası ya da mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımlarını gerektiren bütün fiiller için uygulanacağının kurala bağlandığı, Yasanın 27. maddesinin 1. fıkrasında, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir", aynı maddenin 8. fıkrasında, "İdari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülür" kuralına yer verildiği, 2918 sayılı Yasanın 47. maddesine aykırı fiiller için salt idari para cezası yaptırımı getirildiği; bu çerçevede, 2918 sayılı yasada aksine bir kuralın bulunmaması nedeniyle, kişilerin aynı yasanın karşılığında salt trafik para cezası yaptırımı öngördüğü fiillere ilişkin para cezası verilmesine ilişkin işlemlere yönelik yapılacak itirazların görülmesi ve çözümlenmesi görevinin, 5326 sayılı yasanın anılan 3 ve 27/1 maddeleri uyarınca adli yargı yeri olan sulh ceza mahkemelerinin olacağı; olayda, dava konusu idari para cezasına ilişkin işlemin dayanağının 2918 sayılı yasanın 47. maddesi olduğu, anılan maddede getirilen kurallara aykırı davranışların salt trafik para cezası yaptırımına konu edildiği ve 2918 sayılı yasada bu gibi yaptırımların yargısal denetiminin yönetsel yargı yerlerince yapılacağı yönünde özel bir kural bulunmadığı görüldüğünden, davanın görülmesinde 5326 sayılı yasa kuralları uyarınca adli yargı yeri olan sulh ceza mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle; davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Sıddık YILDIZ, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 05.07.2010 günlü toplantısında:

I- İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği

sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde "2918 sayılı yasanın 47/1 maddesi uyarınca 128,00 TL trafik para cezası ile cezalandırılmaya ilişkin 22.07.2009 gün 817301 sayılı ceza tutanağının iptali istemi yönünden" olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, adli yargı dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 2918 sayılı Yasa'nın 47/1-a. maddesi uyarınca verilen para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

13.10.1983 tarih ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun, "Trafik işaretlerine uyma" başlıklı 47. maddesinde; " Karayollarından faydalananlar aşağıdaki sıralamaya göre;

a) Trafiği düzenleme ve denetimle görevli trafik zabıtası veya özel kıyafetli veya işaret taşıyan diğer yetkili kişilerin uyarı ve işaretlerine,

b) Trafik ışıklarına,

c) Trafik işaret levhaları, cihazları ve yer işaretlemeleri ile belirtilen veya gösterilen hususlara,

d) Trafik güvenliği ve düzeni ile ilgili olan ve yönetmelikte gösterilen diğer kural, yasak, zorunluluk veya yükümlülüklere,

Uymak zorundadırlar.

(Değişik: 21/5/1997 - 4262/4 md.) Trafik zabıtası veya diğer yetkililerin dur işaretlerine, ışıklı trafik işaretlerinden kırmızı renkli olanına veya sesli işaretlere uymayan sürücüler, 3 600 000 lira, diğer trafik işaretlerine uymayan sürücüler, 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar." hükmüne yer verilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi, 2918 sayılı Yasa'nın 116. maddesi kapsamında araç tescil plakasına göre düzenlenenler dışında trafik zabıtasınca uygulanan idari para cezalarına karşı açılan davaları; bu uygulamanın idari ceza kapsamında bulunması; Yasada idari cezalarla ilgili davalarda (116. maddedeki itiraz yolu hariç) görevli yargı yerini açıkça belli eden bir hükme yer verilmemesi; bu Yasada gösterilen adli cezalara hükmetmekle görevli mahkemeye işaret eden 112. maddeye de herhangi bir atıfta bulunulmamış olması karşısında ve göreve ilişkin genel ilkelere göre idari yargının görev alanında görmüştür.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanun'un diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde "(1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterildiği durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen trafik para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda da bu para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının, "2918 sayılı yasanın 47/1 maddesi uyarınca 128,00 TL trafik para cezası ile cezalandırılmaya ilişkin 22.07.2009 gün 817301 sayılı ceza tutanağına yönelik kısmının" kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 7. Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen 03.11.2009 gün ve D.İş:2009/181, K:2009/228 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ, "2918 sayılı Yasanın 47/1 maddesi uyarınca 128,00 TL trafik para cezası ile cezalandırılmaya ilişkin 22.07.2009 gün, 817301 sayılı ceza tutanağına yönelik" KISMININ KALDIRILMASINA, 05.07.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.